

Zmiany w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy

27 stycznia 2023 r. ogłoszono nowelizację ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Zmianie uległy m.in. przepisy dotyczące zatrudniania obywateli Ukrainy i ich pobytu na terenie RP. Co się zmieniło? Odpowiadamy.

Przepisów specjalnych, dotyczących zatrudnienia obywateli Ukrainy należy szukać w art. 22 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Czytamy w nim m.in., że obywatel Ukrainy jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, w przypadku gdy:

1) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1

lub

2) jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– jeżeli podmiot powierzający wykonywanie pracy powiadomi w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi, a praca jest powierzana w wymiarze czasu pracy nie niższym niż wskazany w powiadomieniu lub liczbie godzin nie mniejszej niż wskazana w powiadomieniu oraz za wynagrodzeniem nie niższym niż ustalone według stawki określonej w powiadomieniu, proporcjonalnie zwiększonym w przypadku podwyższenia wymiaru czasu pracy lub liczby godzin pracy.

W ustawie znajduje się również zapis o sytuacjach, w których nie ma potrzeby wysyłania powiadomienia. W artykule 22 ustęp 1a czytamy, że obowiązek powiadomienia nie dotyczy przypadku, w którym obywatel Ukrainy wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami art. 87 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Oznacza to, że w sytuacji, w której cudzoziemiec jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na podstawie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 87) lub odrębnych przepisów, pracodawca nie musi powiadamiać urzędu pracy o zatrudnieniu takiego cudzoziemca.

Nowelizacja ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa **wprowadziła dwa dodatkowe ustępy (1b i 1c)** do artykułu 22.

Pierwszy z nich (1b) stanowi:

„Jeżeli zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, o którym mowa w art. 114 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.3)), zostało udzielone z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, przepisu ust. 1a nie stosuje się.”

Oznacza to, że jeżeli cudzoziemiec, który jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę, otrzyma zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, w którym znajduje się powołanie na art. 22, pracodawca powinien bezwzględnie wysłać powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy do urzędu pracy.

Drugi z nich (1c) stanowi:

„W przypadku gdy obywatel Ukrainy rozpoczął pracę przed udzieleniem zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, bieg terminu, o którym mowa w ust. 1 (14 dni, *dopisek redakcji*), rozpoczyna się w dniu doręczenia decyzji o udzieleniu tego zezwolenia obywatelowi Ukrainy.”

Przepis przejściowy

Ustawa nowelizująca ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa zawiera regulację przejściową przewidującą, że w przypadku gdy do doręczenia decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy specjalnej (powiadomienie urzędu pracy o powierzeniu pracy obywatelowi Ukrainy), doszło przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, to tego powiadomienia można dokonać w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, czyli od 28 stycznia 2023 r. Przepis ten jest zawarty w art. 27 ustawy nowelizującej:

„Jeżeli decyzja o udzieleniu obywatelowi Ukrainy zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, o którym mowa w art. 114 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 13, z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, została doręczona przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a obywatel Ukrainy rozpoczął wykonywanie pracy przed tym doręczeniem, podmiot powierzający wykonywanie pracy obywatelowi Ukrainy może dokonać tego powiadomienia w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”

Kwestie pobytowe

Legalne zatrudnienia zawsze wiąże się z legalnym pobytem cudzoziemca, dlatego warto również zapoznać się ze zmianami, które nowelizacja ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wprowadza w tym zakresie. I tak:

- „Jeżeli ostatni dzień okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności tej wizy ulegają przedłużeniu z mocy prawa do dnia 24 sierpnia 2023 r. W takim przypadku w dokumencie podróży obywatela Ukrainy nie umieszcza się nowej naklejki

wizowej. Wiza krajowa w okresie przedłużenia okresu pobytu oraz okresu ważności nie uprawnia do przekraczania granicy.”;

- „Jeżeli ostatni dzień okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego obywatelowi Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., okres ważności tego zezwolenia ulega przedłużeniu z mocy prawa do dnia 24 sierpnia 2023 r.”;

- „Jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) na podstawie wizej Schengen wydanej przez organ polski,
  - 2) na podstawie wizej wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,
  - 3) na podstawie dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn. zm.4) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 3, z późn. zm.), wydanego przez właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru,
  - 4) w ramach ruchu bezwizowego
- przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do dnia 24 sierpnia 2023 r.”

Również terminy do opuszczenia przez obywatela Ukrainy terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dobrowolnego powrotu, jeżeli przypadają po 24 lutego 2022 r., ulegają przedłużeniu z mocy prawa do 24 sierpnia 2023 r.

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności kart pobytu, polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca, dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany” wydanych obywatelom Ukrainy, przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa do 24 sierpnia 2023 r.

Jak czytamy na stronie Urzędu do Spraw Cudzoziemców:

„W poprzednim stanie prawnym art. 42 ustawy specjalnej zawierał rozbieżności jeżeli chodzi o okres na jaki przedłużeniu ulegają określone uprawnienia (okresy pobytu, okresy realizacji obowiązku opuszczenia terytorium Polski, ważność dokumentów), kończące się najwcześniej z dniem 24 lutego 2022 r. Przedłużenie okresów pobytu, okresów ważności wiz krajowych oraz zezwoleń na pobyt czasowy obowiązywało do 31 grudnia 2022 r.

Natomiast termin opuszczenia terytorium Polski (o którym mowa w art. 299 ust. 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach), ulegał przedłużeniu o 18 miesięcy, podobnie określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu termin dobrowolnego powrotu, termin ważności kart pobytu, polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca oraz dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany” i okres pobytu na podstawie tytułów wymienionych w art. 42 ust. 11 ustawy.

Nowelizacja ustawy wprowadza ujednoczenie wspomnianych terminów. Okres przedłużonych uprawnień kończyć się będzie z dniem 24 sierpnia 2023 r.

Należy przy tym zaznaczyć, że przedłużenie wspomnianych okresów ważności obowiązuje z mocą wsteczną od 1 stycznia 2023 r. Umożliwi to zachowanie ciągłości uprawnień obywateli Ukrainy wynikających z przepisów podlegających zmianie.”

Zezwolenia na pobyt czasowy

Jedną ze zmian, które wprowadza nowelizacja jest uchylenie przepisu art. 38 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przewidującego możliwość składania, po upływie 9 miesięcy od wjazdu, wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy.

Wprowadzono natomiast możliwość (od 1 kwietnia 2023 r.) ubiegania się o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji oraz zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Regulacja ta dotyczy obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny i status pobytowy dokumentuje posiadany numer PESEL (ze statusem „UKR”). Wnioski o udzielenie takich zezwoleń na pobyt będzie można składać w urzędach wojewódzkich właściwych ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy.

Źródło:

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw.
Urząd do Spraw Cudzoziemców.

Zielona Linia prowadzi działania informacyjne, których celem jest wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia, a także propagowanie pozytywnych wzorców, mobilizujących do rozwoju czy zakładania własnych firm. Zielona Linia swoje usługi kieruje również do pracodawców, m.in. chcących zatrudnić cudzoziemców czy szukających wsparcia z urzędu pracy. Nadzór nad działalnością serwisu prowadzi Komenda Główna Ochotniczych Hufców Pracy podlegająca pod Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Wojciech Napora

Starszy Specjalista – redaktor serwisu
w.napora@zielonalinia.gov.pl
tel. 85 74 81 621

Zielona Linia
ul. Trawiasta 20B, 15-161 Białystok
www.zielonalinia.gov.pl